

Varsinais-Suomen kunnat ilmasto- ja luontotyön edelläkävijöinä

1.11.2023

Mari Pantsar,
Partneri, Kari & Pantsar Co.

Nykytoimilla kohti
2,7 astetta

Peruuttamattomia
muutoksia

Globaalit päästöt
kasvavat

Negatiivisille
päästöille ei ole
tavoitteita

Ilmastonmuutos kiihtyy

Luonnon monimuotoisuus köyhtyy

Miljoona eliölajia
vaarassa kuolla
sukupuuttoon

Kuudes
sukupuuttoaalto

Joka 9. eliölaji on
uhanalainen

Elämänverkko
ohenee

Ihmisen toiminta murentaa maailman ekologista perustaa

(WEF: New Nature Economy Report 2020)

MAANPÄÄLLISET EKOSYSTEEMIT

1/3 planeetan pintamaasta on heikentynyt (ruoantuotanto)

Yli 85 % kosteikoista on menetetty

32 % maailman metsäalueista on tuhottu (hiilinielut, biodiversiteetti)

VEDENALAISET EKOSYSTEEMIT

33 % kalakannoista on ylikalastettuja (toimeentulo, ekosysteemit)

50 % maailman koralliriutoista on tuhoutunut (ekosysteemit)

83 % makean veden lajien määrästä on vähentynyt 1970-luvulta (ekosysteemit)

LAJIT

41 % tunnetuista hyönteislajeista on vähentynyt viime vuosikymmeninä (ravinto)

Selkärankaisten lajien määrä on vähentynyt 60 % (ekosysteemit)

Ratkaisut ovat jo olemassa!

Suomen hallitusohjelmassa on tarvittavat tavoitteet: hiilineutraalius 2035 ja sen jälkeen hiilinegatiivisuus, sekä luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttäminen.

1. Energian säästö.

2. Päästöjen alasajo, hiilinielujen vahvistaminen ja hiilidioksidin poisto teknisin keinoin.

3. Kulutusikäytymisen muutos.

4. Kiertotalous.

5. Luonnonsuojelu ja luonnon monimuotoisuutta tukevat toimintatavat ihmisen käyttämällä alueilla.

Ilmastonmuutos ja luontokato on ratkaistava yhdessä.

Jos yritetään ratkaista vain toinen, epäonnistutaan molemmissa.

LUONTOKADON AJURIT	Maankäyttö 	Ilmaston- muuos 	Luonnon- varojen käyttö 	Vieraslajit 	Saastuminen
Luontokatoon vaikuttavat toimet	Maa- ja vesialueiden käyttö.	Kasvihuone-kaasupäästöt. Hiilinielujen heikentäminen.	Maa-ainesten, veden ja eliöiden käyttö.	Vieraslajien leviäminen.	Päästöt ilmaan, maaperään, vesistöihin. Valo- ja melusaaste.
Esimerkki rakennusalan toimista	Rakentamisen sijoittelu ja pinta-ala. Yhtenäiset alueet. Eliölajit ja luontotyypit.	Raaka-aineisiin, kuljetuksiin ja rakennusten käyttöön tarvittava energia.	Puu vai betoni? Raaka-aineiden ehtyminen vs kiertotalous.	Raaka-aineiden ja maamassojen kuljetus alueelta toiselle.	Toiminnassa käytetty vesi, hulevedet, jne... voivat kuljettaa haitta-aineita vesistöihin. Maaperän myrkylliset aineet.

Miten Varsinais-Suomi muuttua väistämättömän mahdollisuudeksi?

Kuntien päästöt vähentyneet maan keskitasoa nopeammin, -34 % vuosina 2005–2021.

Hyvät muutostavoitteet ja toimenpiteet energia-, liikenne-, maatalous- ja rakentamis sektorilla sekä maankäytön suunnittelu, metsät ja muu viherrakennusalueella.

Suurimmat päästölähteet ovat tieliikenne ja rakennusten lämmitys.

Kaikilla sektoreilla tarvitaan vielä paljon lisätoimia hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi.

Canemure-aluekoordinaatio järjestää informaatio-, keskustelu- ja työpajatilaisuuksia tiekartan toimenpiteiden vauhdittamiseksi.

Vaihemaakuntakaava käsittelee luonnonvarojen käyttöä (kiertotalous, biotalous), arvokkaiden luontoalueiden säilyttämistä sekä virkistysalueiden turvaamista maakunnassa.

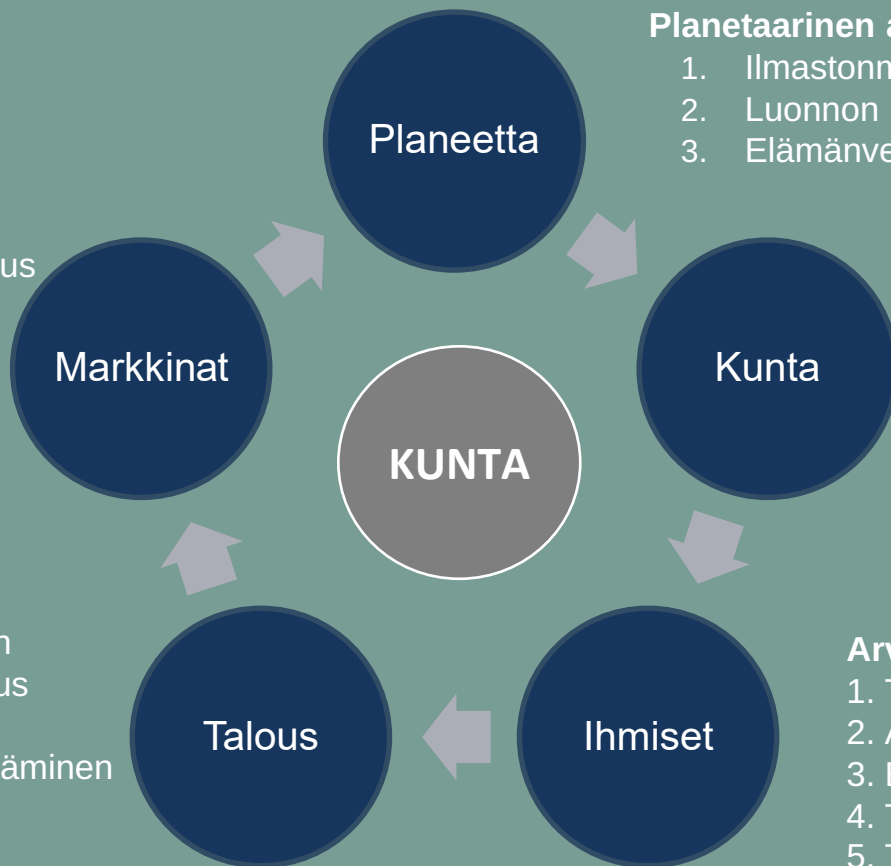
Mihin voisi kannattaa kiinnittää enemmän huomiota?

- Hiilineutraalius on vain välitavoite. Tarvitaan tavoitteet negatiivisille päästöille.
- Vanhat ja luonnontilaiset metsät suojeltava varovaisuusperiaatteen mukaisesti.
- Kulutusperusteiset päästöt tulisi huomioida.
- Rakennetun ympäristön kiertotalouden vauhdittaminen edelleen.
- Liiketoimintamahdollisuudet ja kädenjälki.
- Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen.

Kunnan ilmasto- ja luontotoimien arvonluonti

Arvonluonti markkinoille

1. Kädenjälki
2. Uudet tuotteet ja liiketoiminta-alueet
3. Markkinoiden muokkaus
4. Rahoituksen ehdot

Planetaarinen arvonluonti

1. Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen
2. Luonnon monimuotoisuus
3. Elämänverkko

Yhteiskunnallinen arvonluonti

1. Uudet työpaikat
2. Vetovoimaisuus
3. Hyvinvointivaikutukset

Arvonluonti ihmisille

1. Tulevaisuus
2. Arvot ja asenteet
3. Elämän sisältö
4. Terveys
5. Talous

Taloudellinen arvonluonti

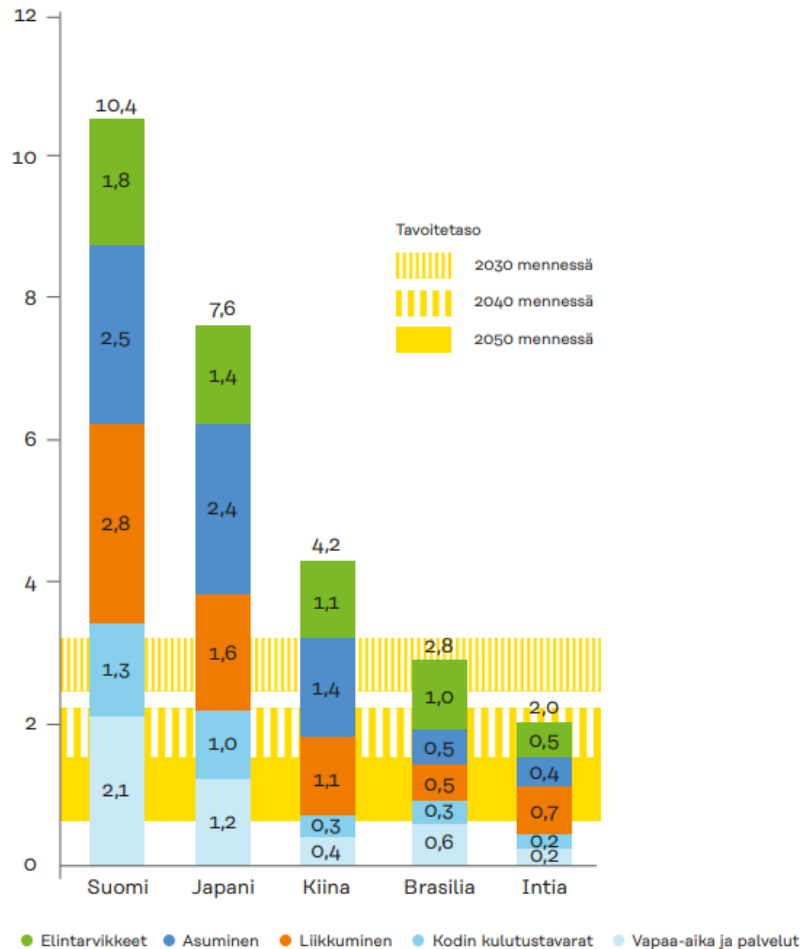
1. Tappioiden välttäminen
2. Tehokkuus ja tuottavuus
3. Riskien haltuunotto
4. Virheinvestointien välttäminen
5. Toimintalupa

**Miksi kuntalaisten saaminen mukaan
ilmasto- ja luontotoimiin on
välttämätöntä?**

**Politiikalla on vain sen verran
liikkumatilaa kuin ympäröivä yhteiskunta
mahdollistaa.**

Lähes 70 prosenttia hiilidioksidi-päästöistä syntyy kulutuksesta.

Elämäntapojen hiilijalanjälki (t CO₂e/hiö/v)

Hyvä elämä onnistuu myös ilman ylikulutusta

Ostamalla käytettyä voit säästää jopa tuhansia euroja vuodessa.

Hiilijalanjälki – 11 %

Ilmalämpöpumppu säästää investoinnin jälkeen satoja euroja vuodessa

Hiilijalanjälki – 4 %

Kolme viikottaista kasvisruokapäivää pienentää hiilijalanjälkeäsi 5 % vuodessa

10 neliometriä tiiviimpi asunto on hankinta- ja käyttökustannuksiltaan tuhansia euroja halvempi.

Hiilijalanjälki -6 %

Sähköpolkupyörä ei ole ilmainen, mutta autoon verrattuna todella kustannustehokas vaihtoehto.
Hiilijalanjälki – 9 % (100 km 8kk)

Kun korvaat vuodessa 20 viikkoa autoilua pyörällä, hiilijalanjälkesi pienenee noin 2 prosenttia vuodessa.

Diffuusioteoria selittää miten uudet ideat, tuotteet tai käytännöt leviävät yhteiskunnassa

1. **Innovaattorit** ovat ensimmäisiä ihmisiä, jotka ottavat uuden tuotteen tai idean käyttöön. He ovat yleensä rohkeita, riskinottajia ja avoimia uusille asioille.
2. **Varhaiset enemmistö** seuraa edelläkävijöiden esimerkkiä, mutta vasta kun ovat nähneet muiden onnistuneen uuden asian kanssa.
3. **Myöhäiset enemmistö** ottaa uuden asian käyttöön vasta, kun se on jo laajasti hyväksytty yhteiskunnassa. He ovat melko skeptisiä ja tarvitsevat vakuutteluja.
4. **Viivästyneet (laiskat)** ovat niitä, jotka vastustavat uutta asiaa pitkään ja ottavat sen käyttöön vasta pakon edessä.
5. **Ei-adoptioijat** ovat niitä, jotka eivät koskaan ota uutta asiaa käyttöön.

Ilmastotuupaus, "ilmastonudging" viittaa toimenpiteisiin, joilla pyritään vaikuttamaan ihmisten käyttäytymiseen

Tietoisuuden lisääminen

Normien muokkaaminen

Taloudelliset kannustimet

Sosiaalinen paine

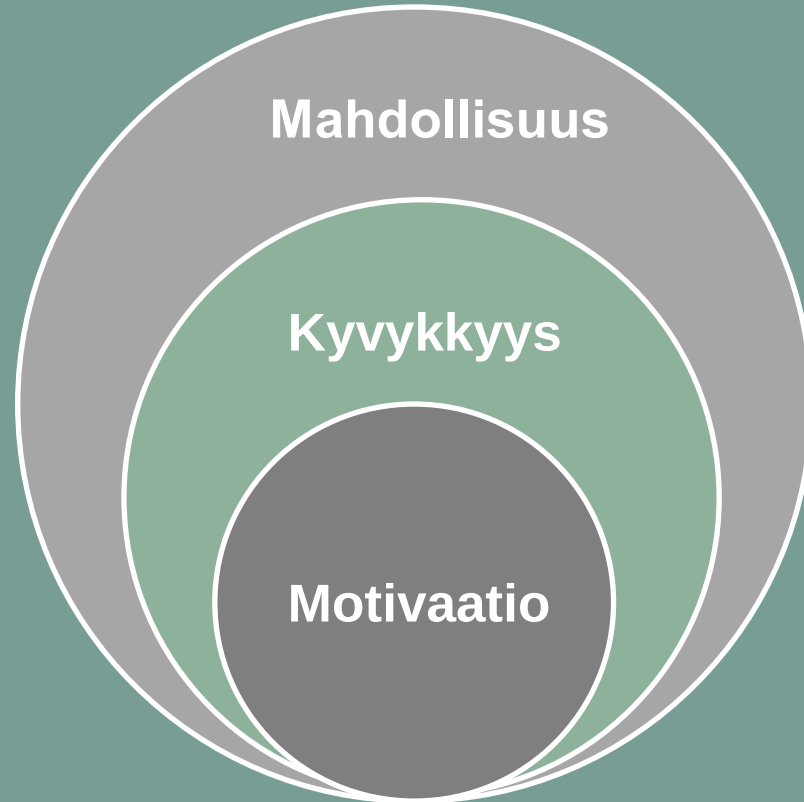
Teknologiset ratkaisut

Palkitseminen

**”Ensin he ovat välinpitämättömiä.
Sitten he nauravat sinulle.
Seuraavaksi he taistelevat sinua vastaan.
Lopulta sinä voitat.”**

Mahatma Gandhi, kansalaisaktivisti.

Käyttäytymisen muutoksen kolme elementtiä

Kolme asiaa, jotka kuntien on tehtävä kestävyyssiirtymän vauhdittamiseksi

1. Kunnan päätöksenteko ja selkeät tiekartat.
2. Innostava viestintä ja tuuppaus.
3. Mahdollisuuksien ja yhteisöllisyyden tarjoaminen.

Mari Pantsar
Dosentti, hallituksen puheenjohtaja
Puh. 050 3820755

Kari & Pantsar Co.

”Ensimmäinen asiakkaamme on planeetta Maa”